

Muzej Ďakovštine
Općina Viškovci

IVAN TIŠOVIĆ
(1870.-1928.)

Ďakovo/Viškovci, 2020.

Nakladnik

Muzej Đakovštine Đakovo
Općina Viškovci

Za nakladnike

Borislav Bijelić
Ante Krištić

Autor izložbe i kataloga

Borislav Bijelić

Lektor

Hrvoje Miletić

Grafička priprema

Hardy, Đakovo

Tisak

Hardy Đakovo

Naklada

200 primjeraka

ISBN 978-953-7128-64-7

CIP zapis dostupan je u računalnom katalogu Gradske
i sveučilišne knjižnice Osijek pod brojem 150101066

Rani Tišov

Viškovci su danas malo općinsko središte i župa u kojoj živi oko 1200, odnosno sa Forkuševcima i Vučevcima oko 2000 stanovnika. Prvi spomen mjesta zabilježen je daleke 1323. godine. Od te godine, pa sve do danas, mjesto nije imalo prominentnijih pojedinaca koji su njegovo ime mogli pronijeti izvan lokalnih granica, nikoga osim Ivana Tišova, slikara koji je rođen u Viškovcima prije točno 150 godina i čiju obljetnicu obilježavamo ovih dana. U tu svrhu otvorit ćemo u Viškovcima izložbu njegovih ranih radova te otkriti slikarevo poprsje, rad akademskog kipara Marijana Sušca. Tko je zapravo bio Ivan Tišov?

Ivan Tišov bio je jedan od prepoznatljivih hrvatskih slikara moderne čiji radovi danas krasi interijere nekih od najznačajnijih nacionalnih institucija (Hrvatski državni arhiv; Hrvatsko narodno kazalište u Zagrebu, Pompejanska i Zlatna dvorana Hrvatskog instituta za povijest...). Rođen je u Viškovcima 8. veljače 1870. godine kao četvrto dijete Ivana Tišova (otac se također zvao Ivan) i Marte Nuffert. Slikarev otac umro je od tifusa već 1882. godine, a skrb nad djecom u potpunosti je preuzela samohrana majka kojoj to zasigurno nije bilo lagano, tim više što joj najstarija kćerka Barbara bila lošeg zdravlja. Ivan, budući slikar, Pučku školu započeo je u Viškovcima, a završio u Đakovu 1881. godine gdje se je u međuvremenu preselila cijela obitelj. U Đakovu je, čini se, Tišov imao prve dodire s „pravom umjetnošću“. Naime, upravo za njegovog boravka u Đakovu izvodili su se završni radovi na unutrašnjosti Strossmayerove katedrale u koju je zalazio i budući slikar. O njegovom susretu s autorom katedralnih slika svjedoči članak objavljen u *Obzoru* 1907. godine u kojem se, između ostaloga, kaže kako je krajem 70-ih godina u katedralu ulazio i pučkoškolac Tišov na kojega su najjači utisak ostavile netom izrađene freske. Gledajući ih „činilo mu se valjda, da se

nalazi u raju ili da sanja liepi san, da gleda oživjelu priču. I u to se pojavi pred njim visoka neka pojava, zaogrnutu u plašt, sa velikom glavom i dugom bradom, a dobrim pogledom. Mališu se pričinjaše valjda, da je to koji kralj ili čak možda sveti Petar. Slične figure je naime vidio i na stropu same katedrale. I dječak, koji je sjedio u klupi, preplašio se je i htjede da pobjegne. Ali onaj stari, visoki i dobri gospodin, zaustavi ga, zaogrnu svojim plaštom, stisnu uza se, kleknu u klupu, pa ostane tako kroz cielu misu, koja se je baš služila. /.../ Onaj mališ bijaše naime današnji priznati naš umjetnik Ivan Tišov, a onaj stari gospodin bijaše slikar đakovačke katedrale Seitz."

Već sljedeće godine Tišov u Osijeku upisuje Gimnaziju, ali je nije završio. Najvjerojatnije dogodilo se to da je netko iz osječkog slikarskog kruga uočio njegov slikarski talent, preporučio ga Isi Kršnjavom, a ovaj ga doveo u Zagreb i 1883. godine upisao u tek osnovanu Obrtničku školu u kojoj je pohađao smjer dekorativnog slikarstva. Školu je završio 1889. godine kao jedan od najboljih učenika te je upravo kao takav, zajedno sa Robertom Frangešom, Rudolfom Valdecom i Ferdinom Kovačevićem, dobio stipendiju za nastavak školovanja u Beču. Po završetku bečkog školovanja 1893. godine dobiva i višegodišnju stipendiju za pohađanje Akademije likovnih umjetnosti u Münchenu. Tu stipendiju Tišov nije konzumirao do kraja. Naime, već nakon godinu dana vratio se u Zagreb da bi uskoro, 1895. godine, bio primljen za nastavnika u Obrtnoj školi u kojoj će raditi sve do iznenadne smrti 20. rujna 1928. godine.

Ovih nekoliko pojedinosti iz života Ivana Tišova istaknuli smo stoga što nam se čini da upravo one daju dobar okvir za pozicioniranje najvećeg broja radova od kojih se sastoji ova izložba. Ti radovi, s izuzetkom samo nekoliko slika iz Muzeja Đakovštine, odnosno Spomen muzeja biskupa Josipa Jurja Strossmayera, u vlasništvu su Milosrdnih sestara sv. Križa iz Đakova koje su se ljubazno odazvale na poziv organizatora obilježavanja 150 godina rođenja Ivana Tišova i za potrebe izložbe stavili nam na raspolaganje sve njegove radove. A njih nije bilo malo. Kao što

smo već naglasili u ovom tekstu, Ivan Tišov bio je u obitelji najmlađe djetete. Najstarija sestra, Barbara, umrla je 1892. godine u bolnici Milosrdnih sestara sv. Križa. Nešto mlađa sestra, Katarina, pohađala je u samostanu Djevojačku školu, ušla u samostan 1879. i pod imenom s. Gabrijela položila prve zavjete 1882. godine. Kao vrsna učiteljica službovala je u više mjesta, pa i u Đakovu. Nije isključeno da joj je brat za potrebe nastave ustupio svoje radove ili posebno za nju izradio. Umrla je 1934. godine. Za vrijeme Prvog svjetskog rata, 1915. godine, u samostanu je umrla i njihova majka Marta. Tišova treća sestra, Ana, rođena 1866. godine, umrla je već kao dvogodišnje djetete.

Ako sve to znamo, onda nam je vjerojatno jasno kako je, i zašto, relativno velik broj Tišovljevih radova završio u samostanu. Izuzmemo li dvije oleografije i portret provincijalne poglavarice Nikomedije Erb, koji su nastali nešto kasnije, svi ostali radovi zapravo su rani crteži, odnosno primjeri dekorativnog slikarstva nastali za vrijeme pohađanja zagrebačke Obrtne škole. Dakle, u periodu između 1883. i 1889. godine. S obzirom kada su, i u koju svrhu rađeni ti, nesumnjivo Tišovljevi najraniji radovi, bilo je jasno da je riječ o iznimno talentiranom mladiću. Takvog je mišljenja zasigurno bio i Iso Kršnjavi koji mu je omogućio nastavak školovanja u Beču i Münchenu te mu dugi niz godina davao nesebičnu potporu promovirajući ga tako u jednog od najznačajnijih hrvatskih slikara s kraja 19. i u prvim dekadama 20. stoljeća.

Iako su Milosrdne sestre, nema sumnje, prema izloženim radovima svih ovih godina iskazivale iznimnu skrb, protokom vremena, ali i uslijed niza nepovoljnih okolnosti koje očuvanju umjetnina nisu išle u prilog, danas se veći dio tih radova nalazi u prilično lošem stanju. Unatoč toga, smatrali smo potrebnim izložiti ih i na taj način ne samo dati doprinos obilježavanju 150. godišnjice Tišovljevog rođenja, već i dodatno senzibilizirati odgovorne da pronađu sredstva za njihovo restauriranje i kvalitetnu zaštitu.

Borislav Bijelić

Harfa s notama, gvaš na papiru, 63 x 50 cm (1888.)

Kapitel stupa I, grisaille na papiru, 44 x 53 cm

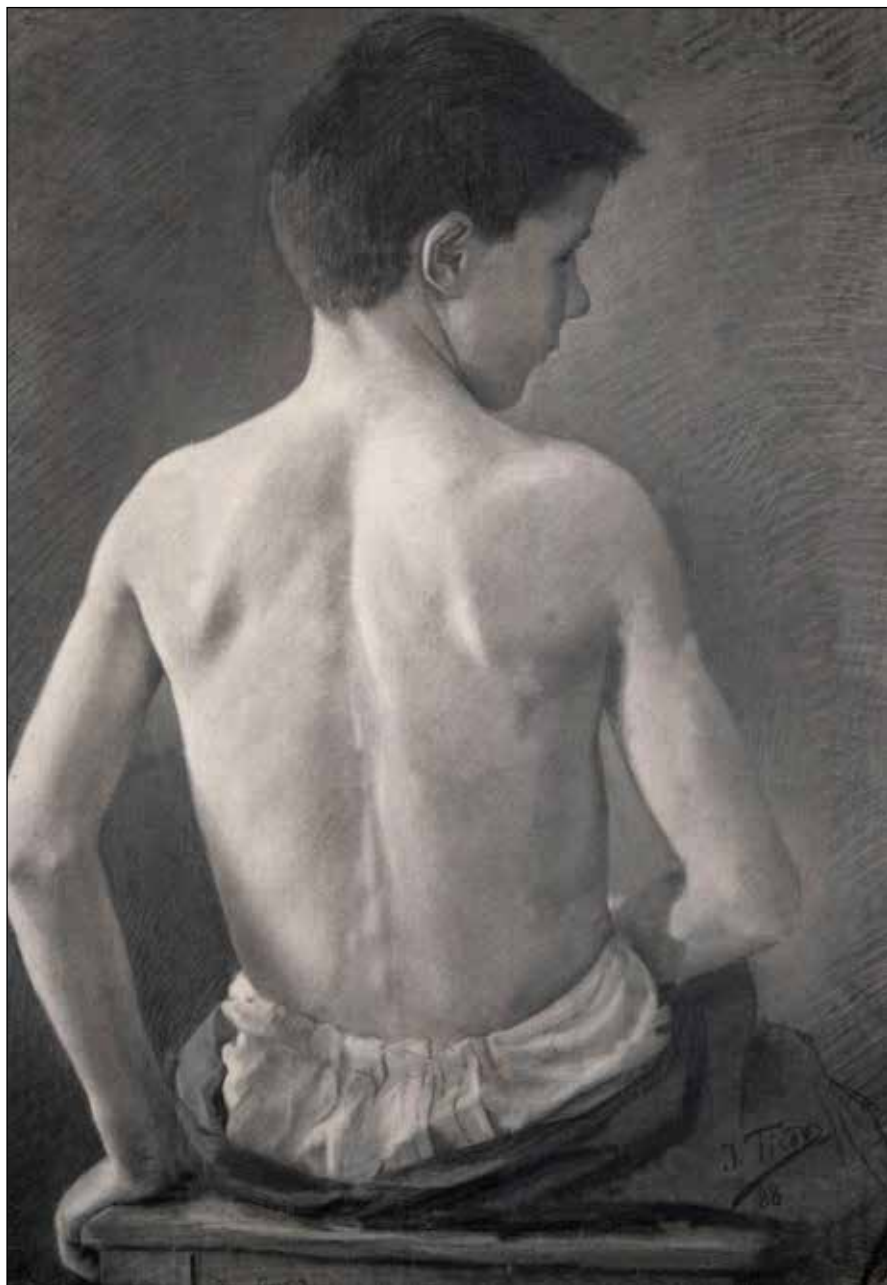
Kapitel stupa II, grisaille na papiru, 43 x 45 cm

Platno, crtež olovkom, 62 x 38 cm (1887.)

Portret Segančić Vukoslava,
crtež olovkom, 71 x 44 cm (1888.)

Leđa, crtež olovkom, 76 x 54 cm (1888.)

Ukras, gvaš na papiru, 42 x 64 cm (1887.)

Stup (s grožđem), grisaille na papiru, 87 x 58 cm

Portret dječaka, ulje na kartonu, 40 x 30 cm (1888.)

Cvijet na zidu, grisaille na papiru, 55 x 45 cm

Glavica stupa, grisaille na papiru, 51 x 36 cm

Antependij (ukrasni zastor),
gvaš na papiru, 140 x 48 cm (1887.)

Ukras II, gvaš na papiru, 87 x 53 cm (1886.)

Marija s Isusom, ulje na drvetu, 137 x 55 cm

Portret provincijalne poglavarice Nikomedije Erb,
ulje na platnu, 75 x 56 cm

Franjo Jakševac, ulje na platnu, 78 x 61 cm

Popis izloženih radova

1. Portret provincijalne poglavarice Nikomedije Erb

Ulje na platnu, 75 x 56 cm

Sign. nema

Samostan sestara sv. Križa, Đakovo

2. Poklonstvo triju kraljeva

Oleografija, 59 x 93 cm

Sign. d. d., Ivan Tišov Zagreb

Samostan sestara sv. Križa, Đakovo

3. Kolo - Slavlje hrvatske kazališne umjetnosti, 1907.

Oleografija, 55 x 92 cm

Sign. d. d., Ivan Tišov

Samostan sestara sv. Križa, Đakovo

4. Harfa s notama, 1888.

Gvaš na papiru, 63 x 50 cm

Sign. d. d., Tišov 88

Samostan sestara sv. Križa Đakovo

5. Bez naslova

Grisaille na papiru, 110 x 20 cm

Sign. nema

Samostan sestara sv. Križa, Đakovo

6. **Studija ruke, 1886.**
Grisaille na papiru, 39 x 71 cm
Sign. d. d., Ivan Tišov, 25. I. 86.
Samostan sestara sv. Križa, Đakovo

7. **Kapitel stupa I**
Grisaille na papiru, 44 x 53 cm
Sign. d. d., I. Tišov
Samostan sestara sv. Križa, Đakovo

8. **Kapitel stupa II**
Grisaille na papiru, 43 x 45 cm
Sign. d. d., I. Tišov
Samostan sestara sv. Križa, Đakovo

9. **Cvijet na zidu**
Grisaille na papiru, 55 x 45 cm
Sign. d. d., Ivan Tišov
Samostan sestara sv. Križa, Đakovo

10. **Stup (s grožđem)**
Grisaille na papiru, 87 x 58 cm
Sign. d. d., Ivan Tišov
Samostan sestara sv. Križa, Đakovo

11. **Ukras, 1887.**
Gvaš na papiru, 42 x 64 cm
Sign. d. d., I. Tišov 87.
Samostan sestara sv. Križa, Đakovo

- 12. Ukas II, 1886.**
Gvaš na papiru, 87 x 53 cm
Sign. d. d., I. Tišov 86.
Samostan sestara sv. Križa, Đakovo
- 13. Antependij (ukrasni zastor), 1887.**
Gvaš na papiru, 140 x 48 cm
Sign. d. d., I. Tišov 12. II. 87.
Samostan sestara sv. Križa, Đakovo
- 14. Portret dječaka, 1888.**
Ulje na kartonu, 40 x 30 cm
Sign. d. d., Tišov 88.
Samostan sestara sv. Križa, Đakovo
- 15. Platno, 1887.**
Crtež olovkom, 62 x 38 cm
Sign. d. d., Tišov 87.
Samostan sestara sv. Križa, Đakovo
- 16. Ukasni crtež, 1885.**
Grisaille na papiru, 37 x 50 cm
Sign. d. d., I. Tišov 85.
Samostan sestara sv. Križa, Đakovo
- 17. Glavica stupa**
Grisaille na papiru, 51 x 36 cm
Sign. d. d., I. Tišov
Samostan sestara sv. Križa, Đakovo

- 18. Portret Segančić Vukoslava**
Crtež olovkom, 71 x 44 cm
Sign. I. Tišov 17. IV. 1888.
Samostan sestara sv. Križa, Đakovo
- 19. Leđa, 1888.**
Crtež olovkom, 76 x 54 cm
Sign. d. d., I. Tišov 88.
Samostan sestara sv. Križa, Đakovo
- 20. Marija s Isusom**
Ulje na drvetu, 137 x 55 cm
Sign. nema
Spomen galerija biskupa J. J. Strossmayera, Đakovo
- 21. Franjo Jakševac**
Ulje na platnu, 78 x 61 cm
Sign. nema
Muzej Đakovštine, Đakovo
- 22. Portret dame u crnom**
Ulje na platnu, 53 x 38 cm
Sign. d. d., Tišov
Spomen galerija biskupa J. J. Strossmayera

Kronologija života i rada - naglasci

- 1870. – 8. veljače rođen u Viškocima
- 1881. – završio četvrti razred Pučke škole u Đakovu
- 1883. – upisao Obrtnu školu u Zagrebu
- 1889.-1895. – kao stipendist Zemaljske vlade školuje su u Beču i na Akademiji likovnih umjetnosti u Münchenu
 - u Münchenu se ženi sa Terezom Neuhäusler (rođenoj u Starim Mikanovcima)
- 1893. – zajedno sa Robertom Frangešom izlaže u Zagrebu
 - počeo izradu alegorija za uređenje zgrade Odjela za bogoštovlje i nastavu
- 1895. – kao predavač zapošljava se na Obrtničkoj školi u Zagrebu
- 1900. – na Svjetskoj izložbi u Parizu dobio je zlatnu medalju i diplomu
- 1902. – kao uspješnom predavaču dodijeljena mu je titula profesor
 - za rad na djelu *Austro-Ugarska monarhija u riječi i slici* dobio je priznanje
- 1904. – za sudjelovanje u Prvoj jugoslavenskoj umjetničkoj izložbi u Beogradu odlikovan je Ordenom Sv. Save
- 1905. – dekorira strop foajea Hrvatskog narodnog kazališta u Zagrebu

- 1907. – sudjeluje na Proljetnoj izložbi u Budimpešti
- 1913.-1914. – boravi u Parizu na Académie Julian
 - radi alegorije *Scientiae naturales* i *Scientiae scholasticae* za Sveučilišnju knjižnicu u Zagrebu
- 1918. – izlaže u salonu Urlich u Zagrebu
- 1918.-1928. – živi u Zagrebu konvencionalnim građanskim životom
 - po narudžbama radi mnoštvo, uglavnom portretnih slika, ali i nekoliko izrazito velikih platana na kojima ovjekovječuje značajne događaje iz nacionalne povijesti (*Zasjedanje Hrvatskog sabora 29. listopada 1918., Proglašenje Kraljevine SHS...*)
- 1928. – umro u Zagrebu 20. rujna